

асинхронний види взаємодії, персоніфікувати навчання та забезпечувати ефективну комунікацію між всіма здобувачами освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Абатуров О.Є., Нікуліна А.О. Академічна доброчесність – основна інституційна цінність. Академічна доброчесність: виклики сучасності /Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща). – Варшава: 2019. – 171 с., с 117-123.
2. Ковальчук В.І. Синхронне та асинхронне навчання, як стратегія сучасної освіти. Зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. - 23-24 листопада 2017 р. – Київ: Мілленіум, 2017:119–120.
3. Наказ № 419 Про затвердження Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів від 19.02.2019 р. – Київ.
4. Abaturov A.E., Nikulina A.A. The business game is a process of modeling real practical activities and a means of developing students; creative abilities // Scientific achievements of modern society. Abstracts of the 4th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2019. Pp. 613-624.

ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ – СИСТЕМОУТВОРЮВАЛЬНИЙ СКЛАДНИК СУЧАСНОГО СИЛАБУСУ ДИСЦИПЛІНИ (НА ПРИКЛАДІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ)

Цуруль Ольга Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
olgatsurul@ukr.net

Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів передбачає розроблення силабусів освітніх компонентів. При цьому, як показує практика, в умовах великого розмаїття підходів до формування їх структури та змісту обов'язковим, системоутворювальний складником сучасних силабусів є цілепокладання. Розглянемо особливості означеного складника на прикладі силабусу нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання біології» для студентів спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітнього рівня «Бакалавр», упровадженого у НПУ імені М. П. Драгоманова [11]. Навчальна дисципліна «Методика навчання біології» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти як загальних, так і фахових компетентностей для забезпечення освітнього процесу з біології у ЗЗСО. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування готовності до реалізації завдань шкільної біологічної освіти та виховання, формування професійно-методичних умінь, опанування методикою організації освітнього процесу з біології в базовій школі

[2]. В основу розробки силабусу покладено зміст авторського комплексу навчально-методичного забезпечення з дисципліни «Методика навчання біології» [1, 3 – 10, 12]. Проєктування освітнього процесу здійснено на засадах компетентнісного підходу, а структурування і побудова – на основі модульного принципу (табл.1).

Таблиця 1

**Цілепокладання з методики навчання біології (фрагмент:
Модуль 1. Предмет методики навчання біології. Закономірності
засвоєння змісту навчального предмета «Біологія»)**

Тема	Результати навчання	
	Знати	Уміти
1.Методика навчання біології як галузь педагогічної науки	– місце і роль методики навчання біології у системі професійної підготовки майбутніх учителів біології; загальні науково-теоретичні засади вивчення шкільного курсу біології; – методи педагогічних наукових досліджень	– орієнтуватись в сучасному інформаційно-освітньому просторі та створювати особистісно-орієнтоване і розвивальне середовище для учнів; – планувати та проводити методичні дослідження
2. Історія розвитку та становлення методики навчання біології	внесок у формування та розвиток природознавчих методичних ідей педагогів-методистів в історичній ретроспективі	використовувати надбання етнопедагогіки та ідеї вчених-методистів у сучасному освітньому процесі з біології
3. Цілі та завдання шкільної біологічної освіти	мету та завдання шкільної біологічної освіти на сучасному етапі розвитку національної школи;	планувати та забезпечувати поетапну реалізацію завдань шкільної біологічної освіти в контексті формування ключових компетентностей;
4. Зміст шкільної біологічної освіти	функції та компоненти змісту шкільної біологічної освіти; провідні методичні підходи формування та реалізації змісту шкільної біологічної освіти; структуру та зміст чинних навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників з біології;	аналізувати нормативні документи, що регламентують зміст шкільної біологічної освіти; конструювати зміст навчального матеріалу відповідно до мети та завдань біологічної освіти; використовувати в освітньому процесі методологічні, історико-наукові знання та надбання етнопедагогіки

5. Формування і розвиток біологічних понять	сутність категорії «поняття» як основного елементу наукових знань: систему наукових понять навчального предмета «Біологія»; методичні особливості процесу формування та розвитку в учнів біологічних понять	планувати освітній процес з біології на основі розгортання системи наукових понять; добирати оптимальні методи, методичні прийоми та засоби формування в учнів біологічних понять
6. Формування умінь та навичок учнів у процесі навчання біології	систему умінь та навичок навчального предмета «Біологія»; методичні особливості процесу формування та розвитку в учнів умінь та навичок у процесі вивчення біології	добирати оптимальні методи, методичні прийоми та засоби розвитку в учнів умінь та навичок
7. Виховання учнів засобами навчального предмета «Біологія»	шляхи реалізації виховних завдань у процесі вивчення навчального предмета «Біологія»	добирати оптимальні форми, методи та засоби реалізації виховних завдань у процесі вивчення біології

Список використаних джерел:

1. Кобернік С.Г. Наукове обґрунтування та проектування самостійної роботи студентів з методичних дисциплін природничого профілю в умовах кредитно-модульної системи навчання / С.Г. Кобернік, О.А. Цуруль // Зб. наук. праць Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка. Серія 5. Педагогічні науки. - Глухів: ГНПУ, 2010. – Вип. 15. – С. 333-338.
2. Методика навчання біології. Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр» напряму 6.040102 Біологія у ВНЗ III-IV рівнів акредитації МОН України / автори-укладачі: І. В. Мороз, А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, О. Д. Гончар, О.А. Цуруль – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – 28 с.
3. Мороз І.В. Методика навчання біології. Практикум / Мороз І.В., Гончар А.Д., Буяло Т.Є., Цуруль О.А., Фруктова Я.С. / За ред. І.В. Мороза. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. – 90 с.
4. Мороз І.В. Методика навчання біології та природознавства. Практикум. Для студ. вищих пед. навчальних закладів біол. спец. / Мороз І.В., Гончар А.Д., Буяло Т.Є., Цуруль О.А., Фруктова Я.С. / За ред. І.В. Мороза. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 143 с.
5. Самостійна робота студентів з методик навчання природничих дисциплін: теорія та практика: монографія / С.Г. Кобернік, І.В. Мороз, О.А. Цуруль та ін. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – 315 с.
6. Хрестоматія з методики навчання біології. Для студ. біол. спец. вищих пед. навчальних закл. / Автор-укладач О.А. Цуруль. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. - 309 с.
7. Цуруль О.А. Дистанційний курс «Методика навчання біології»: досвід розробки та впровадження / О.А. Цуруль // Зб. наук. праць Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – Т.: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2017. – Вип. 1. – С. 167-177.
8. Цуруль О.А. Збірник завдань для самостійної роботи студентів з методики навчання біології: метод. пос. / О.А. Цуруль. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 61 с.
9. Цуруль О.А. Тестові завдання з методики навчання біології: навч. пос. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 127 с.
10. Цуруль О.А. Тестові завдання з методики навчання біології: навч. пос. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 127 с.
11. Цуруль О. Методика навчання біології. Силабус нормативної навчальної

дисципліни для студентів спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітнього рівня бакалавр. – К: НПУ імені М.П. Драгоманова (2021). URL: <https://bit.ly/2ZBLnMk>

12. Цуруль О.А. Формування в учнів 6-7 класів біологічних понять про надорганізмові рівні організації: Автореф.дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К., 2003. – 21 с.

ЛІДЕРСЬКА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОДНА ІЗ SOFT SKILLS («М'ЯКІ НАВИЧКИ») СТУДЕНТА-ФАХІВЦЯ XXI СТОЛІТТЯ

Жукова Анна Робертівна

заступник директора з виховної роботи,

Львівський коледж транспортної інфраструктури

аспірантка Педагогічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка

annetta000@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7292-1605>

В умовах сьогодення надзвичайно актуальною стає проблема лідерства, адже саме від лідерської компетенції залежить успіх молодої людини в майбутньому, результативність її професійної діяльності та становлення її як особистості. Сучасне суспільство потребує лідерів, які володіють яскраво вираженими організаторськими компетенціями й внутрішнім прагненням до соціальної активності, які спроможні об'єднати навколо себе людей для досягнення поставлених цілей, готові до тривалої та напруженої роботи заради створення сприятливих умов для подальшого розвитку. Для того, аби краще зрозуміти суть проблеми лідерства та формування лідерської компетенції як однієї із softskills-компетенції, варто, на наш погляд, поглянути на цю проблеми із точки зору її історичного розвитку та становлення у науці.

Як вітчизняні, так і зарубіжні науковці активно працюють над дослідженням лідерства та присвячують свої праці цій проблемі. Так, вивчення феномена лідерства знайшло відображення в роботах Г.М. Андрєєвої, Р.Л. Кричевського, С.А. Калашникової, В.Р. Міляєвої, Л.І. Уманського, О.В. Євтіхова, С.Р. Кові, Е. Берна, П.У. Бендера, Е. Хеллмана, М. Дж. Максвелла, Ф.О. Хессельбайн, Д. Гоулман, А. Менегеттіта багатьох інших.

Насамперед слід зазначити, що лідерство за своєю природою є водночас результатом об'єктивних та суб'єктивних факторів. Природа лідерства своїм корінням сягає у далеке минуле, з огляду на те, що історія людства завжди розглядалася як результат діяльності видатних